

Stanovisko Výboru regiónov na tému uznesenia Európskeho parlamentu o ochrane menších a politikách boja proti diskriminácii v rozšírenej Európe

(2006/C 229/09)

VÝBOR REGIÓNOV,

so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu z 8. júna 2005 konzultovať ho v tejto veci na základe štvrtého odseku článku 265 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na rozhodnutie grémia výboru z 11. októbra 2005 poveriť komisiu pre ústavné záležitosti a európske riadenie vypracovaním stanoviska v tejto veci,

so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu o ochrane menších a politikách boja proti diskriminácii v rozšírenej Európe, T6-0228/2005,

so zreteľom na článok 6 Zmluvy o Európskej únii a článok 13 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na Zmluvu o Ústave pre Európu podpísanú 29. októbra 2004, a najmä na Chartu základných práv, ktorá tvorí jej druhú časť,

so zreteľom na smernice 2000/43/ES a 2000/78/ES, ktorými sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod a ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani,

so zreteľom na svoje stanovisko k oznámeniu Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov na tému *Nediskriminácia a rovnaké príležitosti pre všetkých – rámcová stratégia*, KOM(2005) 224, konečné znenie, a na návrh uznesenia Európskeho parlamentu a Rady o *Európskom roku rovnakých príležitostí pre všetkých (2007) na ceste k spravodlivej spoločnosti* KOM(2005) 225, konečné znenie – 2005/0107 (COD) (CdR 226/2005 fin),

so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu o homofóbii v Európe (RSP/2005/2666),

so zreteľom na svoje stanovisko k *Zelenej knihe o rovnoprávnosti a nediskriminácii v rozšírenej Európskej únii* KOM(2004) 379, konečné znenie (CdR 241/2004 fin) (1),

so zreteľom na odporúčania siete nezávislých expertov EÚ k základným právam publikovaným v Tematických poznámkach č. 3: Ochrana menších v Európskej únii,

so zreteľom na správu Európskeho monitorovacieho centra pre rasizmus a xenofóbiu (EUMC) o situácii migrantov, menších a zvlášť Rómov,

so zreteľom na svoj návrh stanoviska (CdR 53/2006, rev. 1) prijatý jednomyselne 7. apríla 2006 komisiou pre ústavné záležitosti, európske riadenie a priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (spravodajcovia: pán Sovič, primátor Mariboru, a pán Sinner, štátny minister, riaditeľ Úradu bavorskej vlády),

- (1) **keďže** rešpektovanie základných práv, kultúrnej a jazykovej rozmanitosti je hlbokou európskou hodnotou, ktorá sa musí chrániť vo všetkých regiónoch Európskej únie a je pre VR prioritou;
- (2) **keďže** proti všetkým formám diskriminácie založenej na pohlaví, rasovom či etnickom pôvode, náboženstve či viere, postihnutí, veku či sexuálnej orientácii sa musí bojovať rovnako intenzívne, pripomínajúc, že všetci obyvatelia prispievajú k bohatstvu Európy;

(1) Ú. v. ES C 71, 22.3.2005, s. 62.

- (3) **keďže** existuje rozdiel medzi ochranou menšín a politikami nediskriminácie, rovnaké zaobchádzanie je základným právom, nie výsadou, všetkých občanov;
- (4) **keďže** je právom každého jednotlivca líšiť sa a tolerancia a rešpekt by mali byť základným postojom v živote a sú založené na reciprocite, nie je to láskavosť prejavovaná voči niektorým jednotlivcom či skupinám a voči iným nie;
- (5) **keďže** miestne orgány zohrávajú dôležitú úlohu pri obhajovaní základných práv na slobodu zhromažďovania;
- (6) **keďže** predstavitelia miestnych orgánov sú osobitne zodpovední za to, aby išli dobrým príkladom a podporovali uplatňovanie osvedčených postupov;
- (7) **keďže** miestne a regionálne orgány majú významnú pôsobnosť v otázkach, ktoré sa týkajú verejných záznamov, vzdelávania, polície, zdravotníctva, bývania a sociálnej pomoci, bez čoho by nebolo možné zachovať základné práva;
- (8) **keďže** Výbor regiónov na žiadosť Európskeho parlamentu inicioval zber poznatkov o osvedčených postupoch na miestnej i regionálnej úrovni, a teda chce významne prispieť k lepšej ochrane menšín a implementácii politík nediskriminácie,

jednomyselne prijal na svojom 65. plenárnom zasadnutí zo 14. a 15. júna 2006 (schôdza z 15. júna) nasledujúce stanovisko:

Výbor regiónov:

osobitná pozornosť mladým ľuďom žijúcim v mestských getách;

1. Všeobecné poznámky

1.1 **víta** uznesenie Európskeho parlamentu a súhlasí s ním v tom, že implementácia politík nediskriminácie zo strany členských štátov je neuspokojivá; **uznáva** však, že hoci úroveň implementácie sa v jednotlivých členských štátoch líši, pričom niektoré z nich sú proaktívnejšie než iné, EÚ, jej členské štáty, ako aj regionálne a miestne orgány už pripravili komplexný zoznam poznatkov o osvedčených postupoch;

1.2 **súhlasí** so stanoviskom EP, že rôzne miestne, regionálne a národné orgány členských štátov by mohli lepšie koordinovať opatrenia na boj proti všetkým formám diskriminácie založenej na pohlaví, rasovom či etnickom pôvode, náboženstve či viere, postihnutí, veku či sexuálnej orientácii, vrátane antisemitizmu a útokov na menšinové skupiny, najmä Rómov;

1.3 **uznáva**, že miestne a regionálne orgány čelia dvojitej výzve: na jednej strane, z hľadiska zodpovednosti regionálnej a miestnej správy, bojovať proti diskriminačným praktikám a rešpektovať zásadu rovnosti v prístupe k hospodárskym a sociálnym právam a právam jednotlivcov, a na druhej strane majú aktívnu zodpovednosť za presadzovanie základných práv vrátane rešpektovania menšinových práv;

1.4 **zdôrazňuje**, že politiky a pravidlá, ktoré miestne orgány aplikujú, musia byť nediskriminačné, *de iure i de facto*, a podporovať sociálnu, ekonomickú a politickú integráciu;

1.5 **uznáva**, že chudoba, sociálne vylúčenie a vytváranie giet môže viesť k extrémizmu, a preto **sa domnieva**, že účinné integračné politiky, vrátane opatrení v oblasti vzdelávania a bývania na regionálnej a miestnej úrovni, môžu nepriamo pomôcť zabrániť násilnému extrémizmu, a že by sa mala venovať

1.6 **tvrdí**, že v niektorých mestách, obciach a regiónoch existujú pozitívne aktivity smerujúce k zabezpečeniu vyššej úrovne ochrany príslušníkov menšín, ktoré sú založené na princípe multikultúrnej spoločnosti a vedomia bohatstva a diverzity EÚ; preto **predkladá**, berúc do úvahy dôkazy získané svojimi členmi, počiatočný predbežný katalóg osvedčených postupov na miestnej a regionálnej úrovni, ktorý je priložený k tomuto stanovisku;

2. Názory a odporúčania

2.1 *Podpora diverzity a medzikultúrneho dialógu – decentralizované opatrenia*

2.1.1 **domnieva sa**, že regionálne a miestne orgány by mali priniesť pridanú hodnotu do boja proti rasizmu, antisemitizmu, islamofóbi, xenofóbi, homofóbi a útokom na menšinové skupiny, najmä Rómov a občanov tretích krajín, podporou diverzity medzi radovými voličmi a implementáciou zásady, že rozmanitosť vytvára bohatstvo spoločnosti;

2.1.2 **navrhuje**, aby miestne a regionálne orgány prijali vhodné decentralizované opatrenia na zvýšenie úrovne ochrany práv menšín, ako aj na riešenie rasizmu a xenofóbie v európskych mestách a regiónoch, ako napríklad:

- vytvorenie regionálnych a miestnych nediskriminačných kancelárií poverených monitorovaním a zaznamenávaním sťažností príslušníkov skupín, ktorí boli vystavení diskriminácii;
- šírenie základných informácií o situácii menšín a nediskriminačných politikách širokej verejnosti;

- verejné prezentácie osvedčených postupov oficiálnymi predstaviteľmi miest, obcí a regiónov;
- aktivácia kontaktných miest EuropeDirect na podporu menšinových práv a nediskriminačných opatrení;
- organizovanie podujatí a slávností zameraných na spájanie rôznych kultúr, tradícií a jazykových skupín žijúcich v rovnakej oblasti;
- školiace programy pre pracovníkov miestnej a regionálnej správy, učiteľov a novinárov na podporu nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania so všetkými občanmi;
- vytvorenie jednoduchého a priameho kontaktu s administratívnymi službami pre príslušníkov menšín tam, kde je pravdepodobné, že sa stretnú s diskrimináciou;

2.1.3 **podporuje** stanovisko Parlamentu, ktorý osobitne poukázal na situáciu Rómov a označil ju za zvlášť závažnú, a **domnieva sa** preto, že rómska komunita potrebuje osobitnú ochranu, i vzhľadom na jej veľkosť a špecifickosť;

2.1.4 **domnieva sa**, že integrácia Rómov je pre regionálne a miestne orgány veľkou výzvou, a **vyzýva** inštitúcie EÚ, národné vlády a miestne a regionálne orgány, aby vytvorili spoločný integrovaný a decentralizovaný prístup na uľahčenie politickej, sociálnej a ekonomickej integrácie, a zároveň podporovali rešpektovanie diverzity a tolerancie. V tejto súvislosti **navrhuje** tieto opatrenia na miestnej a regionálnej úrovni:

- vytvorenie flexibilných vzdelávacích stratégií s cieľom čo najviac zvýšiť šance na integráciu;
- výmenu poznatkov o osvedčených postupoch medzi tými mestami a regiónmi, kde žijú príslušníci rómskej komunity;
- financovanie kultúrnych podujatí zameraných na prezentáciu rómskeho kultúrneho dedičstva a tradícií;

2.1.5 **zdôrazňuje** dôležitosť dialógu medzi náboženskými a etnickými skupinami na regionálnej a miestnej úrovni zameraného na predchádzanie extrémizmu a segregácii, ktorý by tiež mohol viesť k spoločnému pochopeniu rovnosti a diverzity európskych spoločností;

2.1.6 **podporuje** zdôrazňovanie Európskym parlamentom toho, že homofóbia v Európe spôsobuje zvláštne obavy, najmä s ohľadom na „celý rad znepokojujúcich udalostí, ktoré sa nedávno odohrali v niektorých členských štátoch“;

2.2 Používanie a podpora štandardov a plánov na rovnaké zaobchádzanie

2.2.1 **domnieva sa**, že na dosiahnutie štandardov rovnosti v poskytovaní služieb musia miestne a regionálne orgány zväziť stanovenie politických cieľov a indikátorov, ktoré by pomohli merať pokrok pri implementácii politiky, a **chce** prispieť k príprave takýchto indikátorov;

2.2.2 **uznáva**, že štandardy a plány pre rovnaké zaobchádzanie zamerané na medzikomunitné stratégie rovnosti i rovnosť v otázke rasy, pohlavia, postihnutia a sexuálnej orientácie lepšie uznávajú dôležitosť slušného zaobchádzania a rovnakého prístupu k službám miestnej správy a zamestnanosti, ktoré sa vyvinuli ako nástroj umožňujúci miestnym a regionálnym orgánom zaradiť otázky pohlavia, rasy a postihnutia do komunálnej politiky a praxe na všetkých úrovniach;

2.2.3 **domnieva sa**, že miestne a regionálne orgány by mali poskytovať kvalitné miestne služby prístupné všetkým a zodpovedajúce potrebám rôznych oblastí a komunit miest, a rámec, v ktorom sa môže dať súdržnosti spoločenstva a trvalej udržateľnosti prostredníctvom využitia identifikovaných osvedčených postupov, ktorými sú napríklad:

- právna pomoc vo forme rady, ktorá sa týka osobnej situácie jednotlivca;
- financovanie komunitných recepčných centier,
- vytvorenie integračných fór s verejnými diskusiami na zvýšenie kontaktov medzi občanmi/obyvateľmi a novými prichádzajúcimi osobami;
- vytvorenie konzultačných orgánov proti diskriminácii a osobitných poradcov zodpovedných za prípady rasovej a pohlavnej diskriminácie;

2.3 Prístup k vyučovaniu jazyka, vzdelaniu a na pracovný trh

2.3.1 **pripomína**, že vzdelanie je základný prostriedok na integráciu menšín do sociálneho a politického života krajín, v ktorých žijú, a na presadzovanie tolerancie a rešpektu voči diverzite, a že miestne a regionálne orgány zohrávajú na tomto poli životne dôležitú úlohu;

2.3.2 **nalieha** členské štáty, aby spolu s Európskym parlamentom vykonali čo najviac na zabezpečenie účinnej integrácie detí utečencov, žiadateľov o azyl a imigrantov do svojich vzdelávacích systémov. Verejné orgány by tiež mali pomôcť zabezpečiť, aby príslušníci menšín dostali všetky príležitosti na získanie jazykových schopností požadovaných na úspešnú integráciu;

2.3.3 **zdôrazňuje**, že získanie dostatočných jazykových schopností v úradnom jazyku spoločenstva, kde menšiny žijú, zvyšuje možnosť účinnej integrácie, a **tvrdí**, že miestne a regionálne orgány by mali v rámci svojich kompetencií zabezpečiť tam, kde je to vhodné, integračné programy, okrem iného, s voliteľnými kurzami v úradných jazykoch, zdarma, dokonca i v materských školách;

2.3.4 **je znepokojený** deprimujúcimi účinkami vysokej nezamestnanosti mládeže a **odporúča** používať pozitívne opatrenia, najmä čo sa týka prístupu všetkých znevýhodnených skupín na trh práce;

2.3.5 **navrhuje** aktivovať sieť svojich členov za účelom podpory:

- sťaží v obciach pre ľudí patriacich k menšinám;
- systému štipendií pre najlepších študentov z etnických menšín alebo akýchkoľvek znevýhodnených skupín;
- zvláštnych jazykových programov pre deti migrantov;

2.3.6 **berie na vedomie** existujúce osvedčené postupy na regionálnej a miestnej úrovni v oblasti vzdelávania a prístupu na trh práce, ako napríklad:

- prijímanie detí akejkoľvek národnosti do verejných škôl;
- slobodný prístup k vyučovaniu jazyka pre všetkých zaručený obcami;
- rovnaký prístup k vzdelaniu i pre postihnutých, ľudí, ktorí nie sú občanmi EÚ, a staršieho obyvateľstva v súlade so zásadou celoživotného vzdelávania;
- vzdelávacie projekty zamerané na boj proti diskriminácii;
- kurzy ponúkané v jazyku menšinovej skupiny;
- virtuálne kancelárie pre integračnú politiku;
- aktivity na boj proti diskriminácii v zamestnaní na úrovni miestneho úradu práce, napr. posielaním anonymných údajov o uchádzačoch o prácu zamestnávateľom, s vynechanými priezviskami uchádzačov;

2.4 Prístup k sociálnemu bývaniu a verejným službám

2.4.1 **vyzýva** členské štáty, aby vytvorili národnú databázu alebo národné usmernenia osvedčených postupov pre orgány zodpovedné za oblasť bývania, pre systematický a presný zber údajov o bývaní migrantov a etnických menšín;

2.4.2 **vyzýva** miestne a regionálne orgány, aby zvýšili snahu o zabezpečenie aplikácie nediskriminačných opatrení, a najmä o:

- pridelovanie obecných bytov rodinám akejkoľvek národnosti;
- zabránenie segregácii v bývaní a, ak to je potrebné, uchýliť sa k pozitívnej diskriminácii;
- vytvoriť akčné plány na miestnej a regionálnej úrovni na zabezpečenie rovnakého prístupu k bývaniu;

2.4.3 **zdôrazňuje** osvedčené postupy miestnych a regionálnych orgánov pri zabezpečovaní rovnakého prístupu k bývaniu a verejným službám pre všetkých občanov, ako napríklad:

- poskytovanie technických a právnych záruk a poistenia pre všetky skupiny obyvateľstva;
- pridelovanie obecných bytov migrantom a občanom tretích krajín;

— vytvorenie poradných organizácií na zlepšenie prístupu utečencov a migrantov k bývaniu;

- spustenie programov neziskového nájomného bývania;
- zaistenie účasti migrantov na verejných fórach, kde sa diskutuje o politikách v sektore bývania;
- zabezpečenie rovnakého prístupu a rovnakej kvality verejných služieb pre každého člena miestnych spoločností;

2.5 Aktívny prístup k politickému a občianskemu životu

2.5.1 **výrazne podporuje** účasť príslušníkov menšinových skupín na politickom živote na všetkých úrovniach správy (miestnej, regionálnej, národnej a európskej), najmä ich väčšie zapojenie do miestnej politiky. Za týmto účelom by sa mohli štruktúry a rozhodovacie procesy miestnych a regionálnych orgánov sprehľadniť a sprístupniť, aby sa podporila účasť menšín a neobmedzená sloboda zhromažďovania a prejavu;

2.5.2 **vyzýva** miestne a regionálne orgány, aby podporovali predstaviteľov rôznych etnických skupín imigrantov v tom, aby hrali zodpovednejšiu úlohu v spoločnosti členských štátov a svojich vlastných regionálnych a miestnych orgánov;

2.5.3 **víta** iniciatívu realizovanú v niekoľkých mestách a regiónoch, ktoré zaviedli osobitné opatrenia na podporu výkonu politických práv, ako napríklad:

- vytvorenie poradných orgánov;
- prítomnosť jedného alebo viacerých predstaviteľov menšín v mestských radách;
- plná účasť príslušníkov menšín v miestnych a obecných voľbách;
- vytvorenie lokalít obecnej aktivity medzi občanmi/obyvateľmi, migrantmi a akýmkoľvek znevýhodnenými skupinami;

2.5.4 **vyzýva** na implementáciu konkrétnych opatrení vrátane vytvorenia podmienok na umožnenie toho, aby sa reprezentatívne inštitúcie príslušníkov národnostných menšín skutočne zapojili do prípravy a implementácie politík a programov, ktoré sa týkajú vzdelania a pracovnej integrácie menšín;

2.5.5 **zdôrazňuje** zodpovednosť miestnych a regionálnych médií pri podpore tolerancie a rešpektovania diverzity a ich úlohy pri zabezpečovaní účinnej komunikácie a pri stimulácii aktívnejšej účasti príslušníkov menšín na politickom a občianskom živote;

2.6 Podpora zberu dát na regionálnej a miestnej úrovni

2.6.1 **domnieva sa**, že zber dát rozlíšených podľa etnicity je základom pre vyhodnotenie implementácie nediskriminačných politík;

2.6.2 **opakuje** svoju výzvu Komisii, aby zverejnila príručku nediskriminačnej dobrej praxe pre miestne orgány ako zamestnávateľov, poskytovateľov a dodávateľov tovaru a služieb a kľúčových aktérov pri tvorbe súdržnosti komunity a nediskriminácii. Táto príručka by mala obsahovať aj povinnosti miestnych orgánov pokiaľ ide o obhajovanie základných práv vrátane slobody zhromažďovania a zvláštnej zodpovednosti miestnych orgánov ísť dobrým príkladom v boji proti verbálnym prejavom, ktoré by mohli byť právom chápané ako prejavy nenávisti alebo verbálnym prejavom, ktoré by mohli vyvolať dojem legitimovania, rozširovania alebo podporovania rasovej nenávisti, xenofóbie, antisemitizmu, homofóbie alebo iných foriem diskriminácie alebo nenávisti založenej na neznášanlivosti. V tejto súvislosti **ponúka** Komisii svoju podporu pri zbere dát na regionálnej a miestnej úrovni;

2.6.3 **domnieva sa**, že lepší zber, monitorovanie a hodnotenie dát sú dôležité pre prípravu účinných politík na podporu rovnosti a riešenie všetkých foriem diskriminácie, a **opätovne zdôrazňuje**, že do prípravy porovnateľných kvantitatívnych údajov na identifikáciu a zdôraznenie rozsahu existujúcich nerovností je nutné okrem Komisie zapojiť miestne a regionálne orgány;

3. Záverečné poznámky

3.1 **zdôrazňuje** dôležitosť zlepšovania medziinštitucionálnej spolupráce medzi inštitúciami EÚ, Radou Európy, OSN a OBSE pre účinnú ochranu menšín, a zdôrazňuje úlohu MVO a národných, nadnárodných a európskych združení regionálnych a miestnych orgánov v tomto procese;

3.2 **želá si**, aby sa v správach Európskeho monitorovacieho centra pre rasizmus a xenofóbiu (EUMC) a Siete nezávislých expertov EÚ pre základné práva vo väčšej miere zohľadnil regionálny rozmer;

3.3 **domnieva sa**, že EÚ by mohla dopĺňať aktivity členských štátov na miestnej, regionálnej a národnej úrovni pridelením primeraných rozpočtových prostriedkov, a že členské štáty by mohli delegovať časť svojej rozhodovacej právomoci vo veci štrukturálnych fondov na regionálne a miestne orgány v duchu politiky decentralizácie v EÚ;

3.4 **vyzýva** na náležité financovanie aktivít na miestnej a regionálnej úrovni zameraných na boj proti diskriminácii a na zabezpečenie ochrany práv všetkých občanov.

V Bruseli 15. júna 2006

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE

PRÍLOHA

OCHRANA MENŠÍN NA REGIONÁLNEJ A MIESTNEJ ÚROVNI: OSVEDČENÉ POSTUPY ⁽¹⁾

Mnoho poznatkov o regionálnych a miestnych osvedčených postupoch zameraných na zlepšenie situácie menších a podporu politik nediskriminácie je výsledkom prieskumu medzi členmi VR a regionálnymi a obecnými orgánmi, organizáciami a združeniami. VR chce tento zoznam uvádzajúci niektoré z uvedených postupov rozvinúť a použiť ho pri aktivitách EÚ na podporu štandardov rovnakého zaobchádzania pre všetkých.

1. Podpora diverzity a medzikultúrneho dialógu

- V Nemecku pripravilo Bavorské fórum sériu aktivít pod heslom „integrácia v dialógu“ (t. j. verejné diskusie). Cieľom týchto aktivít je zvýšiť kontakt medzi domácimi obyvateľmi a cudzincami a predísť vytvoreniu kultúrnych a jazykových giet, takzvaných „paralelných spoločností“.
- V meste Corps-Nuds vo Francúzsku uznávajú nových obyvateľov za súčasť spoločenstva a vyzývajú ich, aby sa zapojili do všetkých miestnych sociálnych aktivít. Navyše do verejných škôl prijímajú deti akejkoľvek národnosti. Prístup k verejnému vzdelaniu je zaručený i hendikepovaným osobám a dospelým, ktorí si hľadajú zamestnanie v súlade so zásadou celoživotného vzdelávania.
- V Brémach v Nemecku sa zorganizovalo a ďalej organizuje viacero podujatí na tému politiky integrácie. Všetky tieto podujatia majú spoločné, že podporujú dialóg medzi kultúrami a náboženstvami ako spôsob riešenia problému xenofóbie a tiež ako opatrenie smerujúce proti trendom radikalizácie a segregácie.
- Noc mládeže: Koná sa raz ročne v radnici mesta Brémy na pamiatku obetí národného socializmu. Celkovým cieľom všetkých nocí mládeže je spojiť pohľad do minulosti so snahou o zabezpečenie humánnej súčasnosti. Noci mládeže sa zúčastňuje priemerne 3 000 osôb, z čoho tri štvrtiny sú mladí ľudia. Každý rok sa toto podujatie uskutoční pod iným mottom. Jednou z tém minulých rokov bolo napr. „Stretnutie so Sinti a Rómami“. Popri prednáškach súčasníkov dôležitých udalostí, výstavách a diskusných fórach sa konajú aj divadelné predstavenia, športové podujatia a koncerty najrôznejších hudobných žánrov, od klasickej hudby až po hip-hop, ktoré oslovujú každú vekovú skupinu a každý vkus.
- Mapa náboženstiev: Jeden z úspešných projektov Noci mládeže je Mapa náboženstiev – projekt, ktorý organizujú mladí ľudia pre mladých ľudí. Tento projekt iniciovali mladí ľudia z Brém z rôznych náboženských skupín a jeho cieľom je rozšíriť kontakty medzi náboženstvami a zlepšiť porozumenie medzi rôznymi vierovyznaniami. Tento projekt poskytuje mladým ľuďom z rôznych brémskych náboženských skupín spoločné fórum a umožňuje im navzájom sa spoznávať, pričom spolupracujú na tvorbe mapy a intenzívne prežívajú vzájomnú interakciu. Títo mladí ľudia vytvorili interaktívny internetový portál, ktorý obsahuje mapu mesta s vyznačením všetkých kostolov, mešít a komunitných centier v každej časti mesta. Okrem toho funguje na internete diskusné fórum, na ktorom si mladí ľudia môžu vymieňať svoje názory o Bohu a svete. Mapa náboženstiev preukázala, že mladí ľudia chcú viesť dialóg medzi náboženstvami. V rámci náboženskej výchovy nie je dost príležitostí pre takýto dialóg, pretože táto výchova je rozdelená podľa jednotlivých vierovyznaní. Mladí veriaci majú záujem spoznať vieru a život svojich vrstovníkov prostredníctvom dialógu a želajú si, aby takýto dialóg prebiehal na ich úrovni bez zapájania nejakej hierarchie alebo autority.
- Brémsky islamský týždeň: V Brémach sa osobitná pozornosť venuje integrácii moslimských občanov. Počas islamského týždňa majú moslimovia možnosť predstaviť svoju vieru a kultúru širokej verejnosti. Každý má možnosť spoznať islam v podobe, v akej sa vyznáva a praktizuje v Brémach. Množstvo prezentácií, diskusií a výstav pozýva na stretnutia a diskusie s moslimami v neformálnom rámci. Základnou myšlienkou nie je hovoriť o moslimoch, ale hovoriť s nimi. Kritická diskusia je nielen dovolená, ale vítaná.
- Recepčia na brémskej radnici pri príležitosti ukončenia pôstu: Na konci mesiaca ramadán pozýva senát slobodného hanzovného mesta Brémy moslimských občanov mesta na recepciu do radnice, aby sa pripojili k členom iných náboženských komunit a spoločne oslávili koniec pôstu. Toto pozvanie, ktoré moslimovia vždy s nadšením prijímu, je dôkazom uznania, ktoré moslimovia spolu so svojim kultúrnym dedičstvom a vierou požívajú v meste.
- Projekt „Porto bez hraníc“ v Portugalsku je stratégiou zameranou na analýzu, reflektovanie a riešenie problematiky prisťahovalectva v meste. V rámci programu spolupracuje 33 združení prisťahovalcov, ktoré zastupujú rôzne komunitní imigrantov v Porte. Aktivity vyvíjané v rámci tohto projektu sledujú viaceré ciele s hlavným zameraním na integrovaný

⁽¹⁾ Zdroje: Informácie získané členmi VR „Tematický komentár č. 3: Ochrana menších v Európskej únii“ Sieť nezávislých expertov EÚ pre základné práva (2005) a Výročná správa EUMC, časť II „Rasizmus a xenofóbia v členských štátoch EÚ: Trendy, vývoj a dobrá prax“ (2005).

a participatívny spoločenský rozvoj všetkých zúčastnených a na udržiavanie a posilňovanie sociálnej súdržnosti. Na tomto mieste poukážeme na dve zo spomínaných aktivít, pretože sa medzičasom organizujú pravidelne a do plánovania, vývoja a vyhodnotenia sú zapojené organizácie imigrantov.

- **„Porozprávaj príbeh“:** Cieľom tejto aktivity je identifikovať a zozbierať relevantné príbehy z kultúrneho dedičstva týchto komunít a priblížiť ich širokej verejnosti prostredníctvom usporiadania pravidelných zábavných večerov a predstavení na najvýznamnejších miestach a scénach mesta.
- **Stretnutie komunít:** Hlavnými cieľmi tohto podujatia sú pomoc pri zintenzívňovaní vzťahov medzi rôznymi komunitami a oslava a podpora kultúrnej diverzity v Porte. Usporadúvajú sa spoločensko-kultúrne a informačné podujatia, ktoré zblížu miestnych občanov a imigrantov na výstavách a pri predaji kultúrnych a gastronomických výrobkov. Toto podujatie sa koná každoročne v jednej z významných budov mesta a zúčastnia sa ho stovky návštevníkov.
- Program Inter-Nation vo Valónsku v Belgicku je založený na interkulturalizme a nadobudnutí špecifických odborných zručností, snaží sa zapojiť do práce tých nezamestnaných, ktorí sú na trhu práce naďalej nedostatočne využívaní. Program sa zameriava najmä na rozvoj komunikácie medzi cudzincami rôznych kultúr v zamestnaniach s medzinárodným aspektom. Inter-Nationes zároveň poskytuje podnikom kvalifikovaných pracovníkov, ktorí im pomáhajú pri práci.
- Mesto Mníchov pripravilo projekt „aktívni spolu v Neuperlachu“, v rámci ktorého sa záhrady obyvateľov premenili na miesta komunitnej aktivity pre Nemcov a migrantov žijúcich v tej istej oblasti. Tento projekt zvyšuje komunikáciu a integráciu medzi ľuďmi s rôznym kultúrnym, etnickým a rasovým pozadím.
- V Holandsku spustilo mesto Amsterdam projekt „Druhá svetová vojna v perspektíve“ zameraný na boj proti diskriminácii a antisemitizmu a na zvyšovanie tolerancie a rešpektu.

2. Používanie a podpora štandardov a plánov na rovnaké zaobchádzanie

- V Španielsku zavádza mesto Madrid regionálny integračný plán na obdobie rokov 2006 – 2008, ktorý bol vypracovaný s pomocou všetkých spoločenských oblastí tejto komunity a do ktorého sa zapojilo vyše 1 000 zástupcov a expertov s cieľom zabezpečiť integráciu imigrantov. Pri tomto projekte ide o prvý prípad, keď španielska komunita vyhradila vyše 4,4 mld. EUR na integráciu imigrantov. Všetci imigranti bez ohľadu na ich administratívnu situáciu majú voľný prístup ku vzdelávaciemu a zdravotnému systému mesta Madrid, ako akýkoľvek iní jeho občania. Mesto Madrid okrem toho vytvorilo centrá poskytujúce sociálnu výpomoc imigrantom (CASI) s cieľom posilniť sieť základnej pomoci pre obzvlášť zraniteľné skupiny imigrantov a vytvorila centrá pre zapojenie a integráciu imigrantov (CEPIS) na podporu, rozvoj a prezentáciu kultúrneho bohatstva komunít prisťahovalcov.
- Mesto Viedeň vytvorili virtuálne kancelárie pre integračnú politiku. Okrem toho bolo vytvorené špeciálne oddelenie „Integrácia a diverzita“ s cieľom rozvinúť manažment diverzity a organizovať a rozšíriť poradenské služby pre nových migrantov, ktorí sa usadili v meste. Toto oddelenie spolupracuje s organizáciami migrantov a podporuje opatrenia a projekty zamerané na integráciu, ako napr. jazykové kurzy.
- V regióne Emilia Romagna v Taliansku boli vytvorené poradné antidiskriminačné orgány a orgány miestnej správy zaviedli osobitných poradcov s právomocou zasiahnuť v prípadoch diskriminácie na základe rasy alebo pohlavia.

3. Prístup k vyučovaniu jazyka, vzdelaniu a na pracovný trh

- V oblasti Rennes Métropole vo Francúzsku sú ponúkané rôzne druhy aktivít a vzdelania, aby sa zabezpečila integrácia nových obyvateľov do miestneho spoločenstva. Navyše je vyčlenený rozpočet na vytvorenie komunitných recepčných centier.
- Mesto Viedeň v Rakúsku ponúka pre nových migrantov alfabetizačné kurzy a kurzy základov nemčiny, predovšetkým pre ženy, a starostlivosť o deti.
- V meste Škocjan v Slovinsku sa integračná politika zaviedla prostredníctvom programu zameraného na výučbu ľudí o xenofóbii.
- S cieľom boja proti diskriminácii v zamestnaní vyzvala francúzska prefektúra Rhone-Alpy miestny úrad práce, aby zamestnávateľom posielal anonymné údaje o uchádzačoch o zamestnanie, s vynechaným priezviskom uchádzača.

4. Prístup k sociálnemu bývaniu a verejným službám

- Vo Viedni v Rakúsku sú verejné služby mesta rovnako prístupné a rovnako kvalitné pre všetkých členov spoločenstva, bez ohľadu na národnosť, pohlavie, rasu a náboženstvo. Navyše obce podporovali a financovali projekty podporujúce a rozvíjajúce pluralistickú politiku. Mesto podporuje kultúrnu, jazykovú a komunitnú diverzitu a právna pomoc vo forme rady, ktorá sa týka osobnej situácie jednotlivca, je k dispozícii každému členovi spoločenstva.

- V Barcelone majú prístup k verejným službám všetky zaregistrované osoby, aj keď nevlastnia dokumenty o bydlisku. Katalánske miestne orgány sa snažia prispôbiť existujúce miestne služby potrebám a cieľom migrantov, predovšetkým pomocou technickej pomoci pri ich prijímaní a ubytovaní, finančnej podpory v prospech politiky zameranej na diverzitu a občianstvo, ako aj poskytovania informácií pre rozhodovanie. Diputació de Barcelona navyše vytvorila plán diverzity a občianstva ako aj miestnu sieť pre diverzitu a občianstvo.
- Vo Francúzsku, v rámci bytovej politiky spoločenstva aglomerácií, ktorého súčasťou je mesto Corps-Nuds, sú obecné byty pridelované špecifickým skupinám obyvateľov akejkoľvek národnosti, vrátane Rómov.
- Katalánska vláda vytvorila „La Red de Bolsa de Vivienda Social“ zamerané na zlepšenie prístupu k slušnému bývaní pre všetky sociálne skupiny, poskytovanie technických a právnych záruk, poistenia a záruky na maximálne šesť mesiacov.
- V Rakúsku mestá Salzburg, Krems a Guntramsdorf pridelujú obecné byty migrantom a občanom tretích krajín. O poradnej organizácii „Wohndrehscheibe“, ktorá sa stará o zlepšovanie prístupu k bývaní pre utečencov a migrantov, sa v roku 2004 uvažovalo ako o jednom zo 107 kandidátov „osvedčených postupov“ na dubajskú medzinárodnú cenu.
- V Českej republike musia obce na základe „Programu výstavby podporovaných bytov“ podporovať výstavbu nových domov a zabezpečiť im sociálne služby, čím pomáhajú skupinám s rizikom sociálneho vylúčenia.
- Mesto Madrid v Španielsku vyvíja od roku 1994 špeciálny program na sprostredkovanie ubytovania, ktorý podporuje ubytovanie prisťahovaleckej populácie regiónu. Program poskytuje imigrantom ubytovanie na primeranej úrovni a vytvára viacero systémov sprostredkovania a záruk, aby komunita prisťahovalcov mohla nadobudnúť ubytovanie na trhu s nehnuteľnosťami. Program tiež zahŕňa prístup ku spoločnému ubytovaniu a uľahčuje vytváranie skupín, ktoré si spoločne prenajmú alebo odkúpia nehnuteľnosť.
- V Slovinsku „Program pre stimuláciu záruky neziskových nájomných bytov v obciach na rok 2005“ vyzýva obce, aby budovali a renovovali neziskové nájomné byty.
- V meste Gent podpísali zástupcovia verejných a súkromných aktérov nediskriminačnú deklaráciu o bývaní na zabezpečenie eliminácie a prevencie akejkoľvek diskriminácie v oblasti bývania.
- V meste Verona ponúka družstvo „La casa per gli Extracomunitari“ domy migrantom a zaisťuje ich účasť na verejných fórach, kde sa diskutujú politiky v oblasti bývania.

5. Aktívny prístup k politickému a občianskemu životu

- Mesto Turín v Taliansku umožnilo účasť v komunálnych voľbách všetkým cudzincom, ktorí v meste žijú aspoň 6 rokov.
- V Dánsku podľa dánskeho zákona o integrácii majú obce/mestá možnosť vytvoriť tzv. integračné rady, ktoré majú právomoc vypracovať konzultačné správy o integračných aktivitách a výsledkoch dosiahnutých v obci vo všeobecnosti alebo o zavedení programov, ktoré ponúka obec. Integračné rady pozostávajú z minimálne siedmych členov, ktorí bývajú v príslušnej obci a ktorých vymenúva obecná (mestská) rada (kommunalbestyrelse). Členovia sú menovaní spomedzi členov miestnych združení imigrantov alebo utečencov. Okrem toho sú menovaní aj členovia napojení na školské rady a iné miestne združenia. Vytváranie integračných rád sa vníma ako prvý krok pri integrácii imigrantov a utečencov do politického procesu. Skúsenosti preukázali, že mnohí členovia integračných rád spomedzi imigrantov a utečencov sa neskôr zapájajú do formálnejšieho politického procesu, ako napr. obecnej/mestskej rady. Rozhodnutie vytvoriť integračné rady prijalo okolo 60 dánskych obcí/miest.
- Miestny výbor pre komunitu v Porte v Portugalsku je poradným orgánom podliehajúcim mestskej rade. Jeho úlohou je vytvárať interaktívnu platformu pre informácie a diskusie medzi zahraničnými komunitami, ktoré žijú v Porte ako aj medzi nimi a miestnymi orgánmi. Prostredníctvom týchto stretnutí sa miestne orgány oboznámia s názormi združení a ich návrhmi projektov, ktoré vyhodnotí s cieľom uľahčiť integráciu týchto komunit. Účastníci diskutujú aj o niektorých z hlavných prekážok, na ktoré združenia imigrantov narážajú pri realizácii vlastných projektov. Združenia zastupujúce zahraničné komunity Porta prejavili už od začiatku veľký záujem o tento miestny výbor. Vo výbore je v súčasnosti zastúpených 13 združení, preto možno povedať, že miestne orgány aktívne spolupracujú s reprezentatívnou časťou zahraničnej komunity v Porte. Výbor tiež podnietil značný záujem inštitúcií: vysoký komisár pre imigráciu a etnické menšiny je jeho členom so štatútom pozorovateľa. To znamená, že existuje pevný základ, na ktorom možno stavať pri práci do budúcnosti. Tento poradný orgán je neoddeliteľnou súčasťou opatrení mestskej rady v Porte s cieľom priblížiť sa k občanom a dokazuje, že podpora aktívneho občianstva a participatívnej demokracie je pre radu dôležitou prioritou. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby bol výbor čo najreprezentatívnejší z hľadiska rôznych zahraničných komunit, ktoré žijú v meste, a preto sú ďalšie združenia vyzvané, aby sa zapojili do týchto aktivít: združenia, ktoré majú záujem, zašlú prihlášku predsedovi mestskej rady.

- El Gobierno del Principado de Asturias v Španielsku zaistuje, aby sociálne výhody boli dostupné pre všetkých jednotlivcov žijúcich na jeho území, poskytuje technickú a ekonomickú podporu rozvoju ľudských zdrojov a zaviedlo preventívne opatrenia na uľahčenie sociálnej účasti rôznych skupín, ktoré sú vystavené alebo môžu byť vystavené diskriminácii. Bol vypracovaný plán pre sociálne začlenenie so zvláštnymi opatreniami na podporu sociálnej integrácie menšín v oblasti bývania, vzdelávania, zdravotníctva a sociálnych služieb.
- V Taliansku majú zástupcovia menšín miesto v mestskej rade vo Florencii, napr. vedúci predstaviteľ senegalskej komunity v Toskánsku.
- V Berlíne v Nemecku bol zavedený systém pravidelného monitorovania situácie menšín s cieľom uľahčiť ich integráciu. Mesto Berlín iniciovalo tzv. „susedský fond“, ktorý predstavuje úspešný príklad modelu zlepšovania zapojenia verejnosti a integrácie.

6. Ochrana rómskej menšiny

Belgicko

- V Belgicku dekrét Flámskej rady o rovnosti a príležitostiach vo vzdelávaní prideliuje niektorým školám prostriedky navyše na základe počtu študentov patriacich k znevýhodneným skupinám, vrátane Rómov.
- V Belgicku v roku 1997 Flámska vláda vytvorila Flámsku komisiu pre mobilné sídla, ktorej zámerom je sformulovať konkrétne návrhy na riešenia problémov spojených s bývaním a rozvojom lokalít pre kočovníkov.
- Vo Flámsku v súlade s dekrétom o flámskej politike voči etnickým a kultúrnym menšinám bolo v regionálnych integračných centrách vytvorených päť „kočovníckych jednotiek“. Tieto jednotky majú za cieľ hodnotiť a implementovať politiku voči menšinám. Vo Valónsku bolo v roku 2001 vytvorené sprostredkovateľské centrum Valónskeho regiónu pre kočovníkov, s cieľom dohliadať na všetky projekty, ktoré sa týkajú kočovníkov, a sprostredkovať komunikáciu medzi kočovníkmi a verejnými orgánmi.

Česká republika

- V Českej republike sú rómski koordinátori na regionálnej úrovni i v hlavnom meste Praha, pričom na miestnej úrovni sú považovaní za národnostnú menšinu.
- MVO „Vzájemné soužití“ zorganizovala v roku 2004 spolu s policajnou správou Severomoravského kraja letný tábor pre rómske deti. Cieľom bolo zlepšiť komunikáciu a spoluprácu medzi políciou a Rómami.

Francúzsko

- Vo Francúzsku pracuje v niektorých školách osobitný pedagóg, ktorý uľahčuje integráciu rómskych detí. Pre dopravu rómskych študentov boli vyhradené niektoré školské autobusy a ich účinná účasť na hodinách sa monitoruje.

Nemecko

- V Nemecku je Ústredná rada nemeckých Sinti a Rómov zastrešujúcou organizáciou, ktorá spája deväť krajinských združení a niekoľko regionálnych a miestnych združení. Reprezentuje a chráni záujmy komunitných výborov.

Grécko

- Mesto Patras prijalo dôležité opatrenia na ochranu rómskej menšiny, ako napr. zavedenie pravidelných návštev u lekára a očkovanie, vytvorenie programov uľahčujúcich prístup miestnych Rómov na pracovný trh, formulácia aktívnej bytovej politiky, ktorá zahŕňa vládnu podporu pre nájomné.

Maďarsko

- V Maďarsku miestna správa a miestna menšinová správa v meste Ozd spustili program na renováciu extrémne schátratej oblasti s extrémnym sociálnym vylúčením.

Slovinsko

- Slovinská ústava zaručuje, že menšiny môžu používať svoj jazyk ako oficiálny jazyk v oblasti, kde žijú. Toto sa vzťahuje na maďarskú a taliansku menšinu. Tieto dve menšiny majú vlastných zástupcov v národnom parlamente.

- Prostredníctvom Úradu pre národnostné menšiny pripravuje vláda právne opatrenia týkajúce sa osobitného štatútu, osobitných práv a ochrany rómskej komunity, ktorá žije v tejto krajine. Je pravdepodobne prvou vládou v EÚ, ktorá iniciuje takéto opatrenia. Podľa zákona o miestnej samospráve a zákona o komunálnych voľbách majú Rómovia v Slovinsku od tohto volebného obdobia možnosť zvoliť zástupcov zastupujúcich rómsku komunitu v miestnych radách, ktoré spravujú oblasti, kde žijú autochtónni Rómovia. V rámci vládneho programu opatrení na pomoc Rómom bude obec Rogašovci realizovať program verejných iniciatív „o Rómoch pre Rómov“, vrátane verejného financovania projektov zameraných na riešenie problémov súvisiacich s poskytovaním verejných služieb, ako aj problémov v sociálnej a kultúrnej oblasti a oblasti vzdelávania, a tiež poskytovanie právnej pomoci Rómom.
- Inštitút pre výskum vo vzdelávaní so sídlom v Lublane vytvoril projekt „Integrácia rómskych detí do všeobecného vzdelávania v Slovinsku“. Cieľom tohto projektu je zlepšiť vzdelanostný výhľad rómskych detí v predškolskom veku a na prvom stupni v regióne Dolenjska.

Španielsko

- V Španielsku program „Prologuer“, iniciovaný katalánskou vládou, má za cieľ podporiť Rómov a iné skupiny, ktoré sú vystavené diskriminácii. Program má jednoduchú logiku: odkúpia sa prázdne byty, následne sa zrenovujú a prenajmú imigrantom a znevýhodneným sociálnym skupinám.
- Mesto Madrid realizovalo od roku 1999 projekt APOI zameraný na sociálnu integráciu východoeurópskych etnických menšín. Proces integrácie sa skladá z troch etáp: etapa privítania, etapa usadenia, vrátane hľadania zamestnania a ubytovania, a etapa prípadných ďalších opatrení. APOI realizuje svoju činnosť na štyroch úrovniach: na úrovni jednotlivca, rodiny, skupiny a komunity. Tento prístup je aktívny a participatívny, zapája imigrantov do ich vlastnej integrácie a všetky problémy, ktoré sa prípadne vyskytnú, sú riešené individuálne a komplexne.
- V Španielsku mestská rada Barcelony vytvorila Mestskú radu rómskej komunity v Barcelone, ktorá je poradným orgánom zameraným na zlepšovanie životnej úrovne a kvality života Rómov žijúcich v meste.

Spojené kráľovstvo

- V Spojenom kráľovstve bol spustený projekt pre Rómov a kočovníkov pod názvom „Gypsy/Traveller Achievement Project“, ktorý zapája rodičov, vedie rozhovory s deťmi a upravuje či prispôbuje akademické programy s cieľom zvýšenia zapojenia rómskych študentov. Väčšina miestnych orgánov má tzv. službu pre vzdelávanie kočovníkov, zameranú na podporu vzdelávania Rómov. Jedna škola iniciovala flexibilný program mimoškolských lekcií gramotnosti, matematiky a vonkajších aktivít a jeden úrad pripravil balíky na pomoc pri postupe z prvého na druhý stupeň.